Kaderbrief 2027 - 2030

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2027–2030. Met deze brief geven wij inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op de meerjarenbegroting van Veiligheidsregio Fryslân.

De omgeving waarin wij opereren is duidelijk in verandering. De vorming van een nieuw kabinet kan nieuwe beleidsaccenten met zich meebrengen. Tegelijk blijft de financiële druk op gemeenten en veiligheidsregio's hoog. Ook zien we een toenemende druk op de publieke uitvoering: personeelstekorten, stijgende kosten, complexere regelgeving en hogere verwachtingen van inwoners. Daarnaast hebben ontwikkelingen, zoals digitalisering, klimaatverandering en vergrijzing hun weerslag op onze taken. In die context blijven stabiliteit in uitvoering, bestuurlijke rust en zorgvuldig financieel beheer essentieel. Die stabiliteit vormt de basis om flexibel in te spelen op veranderingen.

Binnen onze organisatie kent ieder bedrijfsonderdeel zijn eigen dynamiek. GGD Fryslân richt zich op de verdere versterking van de publieke gezondheid. De mentale weerbaarheid van inwoners vraagt blijvende aandacht, evenals de druk op de forensische geneeskunde. Binnen een krappe arbeidsmarkt investeren we in deskundigheid, kennisbehoud en samenwerking om onze publieke taak duurzaam te kunnen blijven waarmaken. Zo kunnen inwoners blijven rekenen op een sterke publieke gezondheidszorg en een organisatie die klaarstaat bij gezondheidsdreigingen.

Brandweer Fryslân werkt aan de verdere uitvoering van het huisvestingsprogramma, met aandacht voor duurzaamheid, veiligheid en toekomstbestendigheid van onze kazernes. Ook de beschikbaarheid van personeel en de borging van vakbekwaamheid blijven belangrijke thema's. Nieuwe risico's, zoals energietransitie, waterveiligheid en klimaatverandering, vragen om blijvende aanpassing van onze operationele paraatheid.

Bij Crisisbeheersing is de focus gericht op de regionale vertaling van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing. We werken in Fryslân aan het versterken van een weerbare samenleving. Dat geldt niet alleen bij hybride dreigingen of militaire conflicten, maar ook bij crises of rampen zoals grootschalige overstromingen, pandemieën en langdurige uitval van vitale processen.

Hoewel elk domein zijn eigen dynamiek kent, werken we vanuit één gezamenlijke ambitie: een veilig en gezond Fryslân, waarin brandweerzorg, crisisbeheersing en publieke gezondheid elkaar versterken. Deze kaderbrief biedt bestuur en gemeenten een realistisch beeld van de belangrijkste ontwikkelingen, risico's en financiële kaders voor de komende jaren.

Ons uitgangspunt blijft dat we onze dienstverlening zorgvuldig en doelmatig uitvoeren. Daarbij zoeken we steeds naar het juiste evenwicht tussen kwaliteit en kosten. Vanuit dat inzicht blijven we onze dienstverlening verder versterken, met oog voor kwaliteit, doelmatigheid en de veranderende behoeften van inwoners.

Leeswijzer

In deze kaderbrief leest u eerst een algemeen deel over de belangrijkste overkoepelende ontwikkelingen. Vervolgens gaat de brief in op de inhoudelijke ontwikkelingen per programma. Tot slot treft u een financieel deel met het bijbehorende kader aan.

Hartelijke groet,

Het dagelijks bestuur

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inhoudsopgave

1. Overkoepelende ontwikkelingen 4
Organisatiebrede Thema's 4
Passend personeel bij adaptieve opgave 4
Procesgericht werken 4
Duurzaamheid 4
Landelijke ontwikkelingen en onzekerheden/risico's 5
Datagedreven werken 5
Informatiebeveiliging 5
Weerbaarheid 5

2. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid 6
Context waarin GGD Fryslân zich beweegt 6
Gezonde fysieke leefomgeving 8
Centrale zorgverlener 8
Mentale gezondheid 8
Ontwikkelingen maatschappelijke zorg 8
IZB en pandemische paraatheid 9
Vaccinatievoorziening 9
Forensische geneeskunde landelijk 9
I-strategie 10
Uitkomst uit de Bestuurlijke opdracht 10

3. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer 11
Strategisch huisvestingsprogramma 11
Omgevingswet (bestuurlijke afspraak uren monitoren) 11
PFAS en schuimtransitie 11
Veerkracht, mentale gezondheid en PTSS-regeling 12
Duurzaamheid 12
Landelijke ontwikkelingen 13

4. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing 14
Landelijke agenda Crisisbeheersing 2024-2029 14
Friese Samenwerkingsagenda weerbaarheid 14

5. Financiën 15
Financiële uitgangspunten kaderbrief 15
Toelichting mutaties kader 16
Autonome ontwikkelingen 17
Risico's en onzekerheden in het kader 17

1. Overkoepelende ontwikkelingen

Organisatiebrede Thema's

Passend personeel bij adaptieve opgave

VRF moet zich voortdurend aanpassen aan wat de buitenwereld van haar vraagt. Dit vraagt een grote dosis aanpassingsvermogen en een vooruitziende blik. Tegelijkertijd hebben wij wettelijke en reguliere taken die juist om stabiliteit vragen. Voor al die verschillende opgaven hebben we passend personeel nodig. We richten ons daarbij op het vinden én behouden van passend personeel.

Het vinden van passend personeel wordt de komende jaren uitdagender. Vooral in specialistische en zorgfuncties is er schaarste. Daarnaast bereikt een deel van ons personeel de pensioengerechtigde leeftijd. We spelen hierop in met functiedifferentiatie, taakherziening en regionale én landelijke samenwerking. Ook verbeteren we onze arbeidsmarktcommunicatie en passen we werving en selectie aan, zodat we de juiste doelgroepen bereiken en activeren.

Het behouden van personeel is minstens zo belangrijk. We zetten daarom actief in op duurzame inzetbaarheid. Met aandacht voor gezondheid, ontwikkeling en werkplezier blijven medewerkers vitaal, bekwaam en gemotiveerd, nu én in de toekomst. Een belangrijk onderdeel daarvan is het digitaal fit houden van medewerkers. Digitale fitheid wordt steeds belangrijker door ontwikkelingen zoals AI en veranderende wet- en regelgeving. Deze bieden kansen, maar brengen ook risico's met zich mee: datalekken, verminderde productiviteit, weerstand tegen verandering en compliance-risico's. Om deze risico's te beperken en kansen te benutten, investeren we de komende jaren actief in het digitaal vaardig maken en houden van onze medewerkers.

Procesgericht werken

De maatschappij vraagt steeds meer aanpassingsvermogen en flexibiliteit van ons. We moeten ons blijven ontwikkelen, snel kunnen schakelen en continu sturen op kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit. Sinds 2023 bouwen we binnen VRF, onder het motto 'Leren door te doen', aan de basis voor procesgericht werken en een verbetergerichte mindset. Concreet betekent dit dat we de klant nog meer centraal stellen, slimmer samenwerken en processen zo inrichten dat we problemen voorkomen via continue PDCA-cycli.

Het worden van een organisatie waarin continu verbeteren gewoon is, vraagt om een cultuurverandering die we de komende jaren stap voor stap vormgeven.

Duurzaamheid

Wij zijn ons bewust van onze leefomgeving. Klimaatverandering raakt ons direct en indirect in het dagelijks werk. We voelen daarin urgentie. Als gemeenschappelijke regeling en uitvoeringsorganisatie kunnen we hierin geen koploperspositie innemen ten opzichte van de Friese gemeenten. Wel nemen we als maatschappelijke organisatie verantwoordelijkheid voor ons deel in deze opgave. Dat betekent dat we binnen onze invloedssfeer realistische, haalbare stappen zetten op het gebied van klimaat, circulariteit en milieu. We volgen de wettelijke regels en opgaven, sluiten aan bij bestaande initiatieven, zijn transparant over onze voortgang en dragen actief bij aan een veilige en gezonde leefomgeving, nu en in de toekomst.

Landelijke ontwikkelingen en onzekerheden/risico's

Datagedreven werken

We zetten al gerichte stappen op het gebied van datagedreven werken en we blijven dit actief ontwikkelen. We sluiten aan bij landelijke initiatieven en werken hierin samen met andere partijen, zodat we kennis en ervaring kunnen bundelen en gezamenlijk versnellen. Datagedreven werken is daarmee niet alleen een technische ontwikkeling, maar een strategische beweging die de hele organisatie raakt. Data helpt ons niet alleen om strategische keuzes te onderbouwen, maar maakt ook concreet hoe we informatietechnologie kunnen toepassen in ons dagelijks werk. Waar mogelijk realiseren we deze ontwikkeling vanuit eigen middelen.

Informatiebeveiliging

Voor de dagelijkse bedrijfsvoering is VRF sterk afhankelijk van tijdige en betrouwbare informatie. Tegelijkertijd moeten we ervoor waken dat deze vaak (privacy) gevoelige informatie niet in verkeerde handen komt. Zoals bij alle bedrijven en organisaties zien we dat de cyberdreigingen toenemen. Daarom heeft VRF zichzelf tot doel gesteld om effectief weerstand te bieden tegen cyberdreigingen en beveiligingsincidenten, die weerbaarheid aantoonbaar en toetsbaar te maken. Ons uitgangspunt hierbij is helder: *Aantoonbaar weerbaar.*

Informatiebeveiliging blijft daarom onverminderd onze aandacht vragen. Dit is noodzakelijk vanwege de toenemende internationale dreigingen, de voortschrijdende digitalisering, de steeds geavanceerdere werkwijzen van cybercriminelen en de groeiende hoeveelheid wet- en regelgeving op dit gebied, zoals de Cyberbeveiligingswet en de Europese Data- en AI-verordening. VRF blijft daarom investeren in passende en toekomstbestendige maatregelen. De effectiviteit van deze maatregelen laten we objectief toetsen door middel van periodieke externe audits. Hoewel een cyberincident nooit volledig kan worden uitgesloten, doen we er alles aan om de kans daarop en de mogelijke impact zoveel mogelijk te beperken.

Weerbaarheid

In een tijd waarin geopolitieke ontwikkelingen, cyberdreigingen, klimaatverandering, de kans op onbeheersbare natuurbranden en zeer langdurige stroomuitvallen een groeiende impact hebben op onze samenleving, is het thema weerbaarheid belangrijker dan ooit. De Rijksoverheid werkt met een weerbaarheidsopgave samen met Veiligheidsregio's en gemeenten om het veiligheidsbewustzijn te vergroten en de weerbaarheid van de samenleving in zijn geheel te verbeteren. De opgave en de context waarin maatschappelijke weerbaarheid moet worden georganiseerd zijn complex en vragen om input van veel verschillende organisaties. Een heldere taakverdeling tussen Rijk, veiligheidsregio's, gemeenten en partners is noodzakelijk om doelmatig en efficiënt te werken. De impact van toekomstige taken, en de benodigde capaciteit en middelen, zijn op dit moment nog niet te overzien.

2. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid

Context waarin GGD Fryslân zich beweegt

De context waarin GGD Fryslân zich beweegt, is dynamisch, met diverse ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op beleid en uitvoering. Hierna worden deze ontwikkelingen geschetst om inzicht te bieden in zowel lopende als toekomstige ontwikkelingen. Het gaat hier om mogelijke impact, terwijl de gevolgen en keuzes nog niet duidelijk zijn. GGD Fryslân is hierbij afhankelijk van landelijke, regionale of gemeentelijke richting, keuzes of besluitvorming.

De landelijke en regionale ontwikkelingen op het terrein van preventie versterken elkaar en vragen om een samenhangende benadering. Health in/for all policies geeft het bestuurlijke en beleidsmatige kader: gezondheid als uitgangspunt in álle beleidsdomeinen. De Samenhangende Preventiestrategie van VWS biedt de landelijke visie en richting: gezondheid bevorderen in alle leefomgevingen en levensfasen. De Regionale Preventie-infrastructuur (RPI) vormt vervolgens de organisatorische basis waarin deze visie en werkwijze regionaal worden vertaald in concrete samenwerking en uitvoering.

Health in/for all policies

Voor effectieve preventie is het cruciaal om de focus te verleggen naar sociaaleconomische en omgevingsfactoren die gezondheid in belangrijke mate bepalen. Dit verbeteren van omgevingen noemt men health in/for all policies: een bestuurs- en beleidsaanpak die systematisch de gezondheidseffecten van besluiten in alle beleidsdomeinen meeneemt, zoekt naar synergiën en schadelijke effecten voorkomt. Deze werkwijze, zoals benoemd in de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2024, gaat verder dan de traditionele gezondheidsbevordering. Het is een vakgebied op zich dat vraagt om diverse expertises, samenwerking tussen disciplines, een lerende aanpak en kennis van onder andere transitiekunde. Dit betekent voor de GGD dat we het gedachtengoed breed onder de aandacht brengen en hiermee draagvlak organiseren voor deze manier van kijken en werken. Wat dit concreet betekent voor de rol en inzet van onder andere de GGD is op dit moment nog niet duidelijk. De focus ligt nu op het vergroten van draagvlak voor deze manier van denken en werken.

Preventiestrategie

Het landelijke rapport Samenhangende Preventiestrategie van VWS (2025) geeft richting aan het preventiebeleid in de komende jaren. Dit rapport zet in op een preventie aanpak op zeven leefomgevingen: thuis-, kinderopvang/school-, supermarkten, zorgomgeving en sociaal domein, online-, vrije tijd en werkomgeving. Voor GGD Fryslân betekent dit dat we onze inzet op samenhang en integraliteit in de leefomgeving verder versterken. Dat vraagt om intensievere samenwerking intern, maar ook met netwerkpartners zoals gemeenten, scholen, welzijn en zorg. Verder is er extra aandacht voor jeugd, mentale gezondheid, middelengebruik en leefstijlbevordering. De preventiestrategie legt nadruk op meetbare doelen en continue monitoring.

Regionale preventie infrastructuur

Met het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) aansluitend op het Integraal Zorgakkoord krijgt de regionale preventie-infrastructuur (RPI) een stevige impuls. Voor GGD Fryslân betekent dit dat wij onze rol als kennispartner én verbinder in de regio verder gaan versterken en de Friese Preventieaanpak (FPA) als RPI voor Fryslân kunnen gaan borgen. Vanuit de FPA als RPI werken wij met alle Friese gemeenten in een breed netwerk samen aan de gezamenlijke en brede ambitie: ''goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân''. We formuleren gezamenlijke doelen en borgen de ketenaanpakken, zoals kansrijke start, valpreventie en aanpak van overgewicht.

Een belangrijk onderdeel is de inzet op data en monitoring, zodat effecten van beleid zichtbaar worden en bijsturing mogelijk is. Voor Fryslân biedt dit de kans om preventie steviger te verankeren in het sociaal en zorgdomein, en samenhang aan te brengen tussen landelijke afspraken en lokale uitvoering. Dit vraagt om structurele aandacht voor capaciteit, expertise en samenwerking, zodat we als GGD deze regierol daadwerkelijk waar kunnen maken.

Weerbaarheid en veerkracht
GGD Fryslân zet zich in voor het versterken van sociale cohesie, veerkracht en veiligheid in de samenleving, zodat inwoners gezond, veilig en zelfstandig kunnen leven. Ook bij onverwachte uitdagingen. We richten ons op vroegtijdige signalering en het concreet maken van een benadering waarin niet alleen het individu, maar juist de leefomgeving en maatschappelijke risicofactoren centraal staan bij het voorkomen van mentale klachten. Door het vergroten van paraatheid bij gezondheidscrises, het bevorderen van sociale veiligheid en het versterken van gezondheidsvaardigheden, ondersteunen we inwoners in het maken van gezonde keuzes en het voeren van regie over hun eigen gezondheid.

Taken en samenwerking
In het dynamische krachtenveld van maatschappelijke opgaven, veranderende samenwerkingsverbanden en toenemende druk op de zorgketen zet GGD Fryslân in op de doorontwikkeling en toekomstbestendigheid van onze diensten. We werken mee aan een sterke sociale (pedagogische) basis en stevige lokale teams die vroegtijdige signalering en kwalitatieve ondersteuning bieden, in nauwe afstemming met partners in onder andere zorg, welzijn, onderwijs en kinderopvang. Om blijvend invulling te kunnen geven aan onze wettelijke taken en maatschappelijke opdracht, is een continue herijking van ons aanbod noodzakelijk. Daarbij speelt de arbeidsmarktkrapte een belangrijke rol, die we het hoofd bieden door goed te kijken naar taakinvulling.
In de invulling van onze taak in de jeugdgezondheidszorg (JGZ) werken we aan rolvastheid. We stimuleren eigenaarschap bij ouders, stellen de leefwereld van gezinnen centraal en werken kennis- en datagericht aan effectiviteit. Veiligheid binnen gezinnen en het voorkomen van kindermishandeling blijven onverminderd prioriteit. Door intensieve samenwerking en het versterken van onze positie in het lokale netwerk bouwen we aan een duurzame JGZ die wendbaar, doelgericht en maatschappelijk relevant blijft.

Samenwerking 3Noord
We willen de samenwerking binnen de algemene gezondheidszorg in 3Noord versterken om de weerbaarheid, kwaliteit en aantrekkelijkheid van het vak te vergroten. Door processen en werkinstructies gezamenlijk te organiseren, voorkomen we dubbel werk en vergroten we de efficiëntie. Dit is essentieel in een tijd waarin de publieke gezondheidszorg onder druk staat door maatschappelijke veranderingen, crises en structurele arbeidsmarktkrapte. Een versterkte samenwerking vergroot de slagkracht, borgt expertise en biedt ruimte voor regionale invulling.

Doorgaande ontwikkelingen
In voorgaande kaderbrieven zijn diverse ontwikkelingen geschetst die nog steeds relevant zijn. Dit betreft onder meer de doorvoering van wijzigingen in het rijksvaccinatieprogramma (RVP), de aanpak van schoolziekteverzuim in aansluiting op de bredere schoolaanwezigheid aanpak, en de ondersteuning bij de invoering van de Wet suïcidepreventie. Deze ontwikkelingen kunnen nog steeds niet rechtstreeks in de begroting worden vertaald, omdat op dit moment op landelijk of regionaal niveau nog geen definitieve keuzes of besluiten zijn genomen. Zodra er meer duidelijkheid is over de richting, besluiten of keuzes worden deze onderwerpen via de reguliere lijnen uitgewerkt en voorgelegd.

Gezonde fysieke leefomgeving

Integrale advisering over gezonde fysieke leefomgeving en een sterke rol van de GGD hierin blijft belangrijk voor de gezondheid van inwoners van Fryslân. Niet alleen omdat omgevingsvraagstukken complex zijn, maar ook omdat leefomgeving een belangrijke factor is bij het behalen van meerdere beleidsdoelen, waaronder onze gezondheidsdoelen. De ontwikkeling van een integrale adviesfunctie krijgt in 2026 een vervolg, waarna vanaf 2027 structureel middelen nodig zijn om deze toekomstbestendig te maken. In het kader van gezondheidsbescherming is blijvende inzet nodig om actuele thema's rondom leefomgeving aan te kunnen pakken.

Centrale zorgverlener

In 2025 is gestart met de implementatie van de Centrale Zorgverlener, een rol binnen de JGZ in de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht. De inzet van de Centrale Zorgverlener wordt in 2026 voortgezet volgens het Friese model, met vergelijkbare uren, organisatie en financiering. De intentie is om de inzet tot en met 2030 voort te zetten. Halverwege 2026 volgt hierover een definitief besluit, afhankelijk van beschikbare middelen en behaalde resultaten.

Mentale gezondheid

GGD Fryslân zet zich in voor vroegtijdige signalering en het versterken van sociale cohesie en veerkracht in de samenleving. De preventie van mentale klachten wordt vaak beschouwd als de verantwoordelijkheid van het individu, maar juist de leefomgeving en het aanpakken van risicofactoren en maatschappelijke oorzaken hebben grote invloed op voorkomen van problematiek. Vanuit onze dienstverlening maken we deze benadering steeds meer concreet.

In 2027 heeft GGD Fryslân een rol in de uitvoering van het transformatieplan Mentale Gezondheid. Hierin staat de wijkgerichte aanpak (WAMG) centraal, waarin domein-overstijgende samenwerking, lokale netwerken en het gedachtegoed van Positieve Gezondheid leidend zijn. Preventie vormt hierin een belangrijke pijler: het richt zich op het versterken van mentaal welzijn gedurende de hele levensloop, het vergroten van zelfredzaamheid en het voorkomen van verergering van problematiek.

Dit betekent een versterkte rol in het coördineren, uitvoeren en monitoren van preventieve interventies. Het gaat daarbij om onderwerpen als suïcidepreventie, de STORM-aanpak in het onderwijs, versterking van de Gezonde School aanpak en de implementatie van de aanpak welbevinden op school voor GGD Fryslân. In 2027 moet iedere Friese gemeente deze interventies toegankelijk hebben gemaakt voor jongeren, met ruimte voor aanvullende lokale keuzes. GGD Fryslân is hierin een sleutelpartner in de uitvoering, maar ook in het verbinden en coördineren van de samenwerking met de ketenpartners binnen de Friese Preventieaanpak (FPA). De coalitie bewaakt daarbij de integraliteit van de preventie interventies binnen het transformatieplan.

Ontwikkelingen maatschappelijke zorg

Grip op onbegrip

Toenemende complexe problematiek bij mensen met onbegrepen gedrag vraagt om een domeinoverstijgende, effectieve aanpak op het snijvlak van zorg, veiligheid en sociaal domein. Binnen het ZonMw-programma Grip op Onbegrip werkt GGD Fryslân met netwerkpartners aan beter zicht op hoe mensen met onbegrepen gedrag terechtkomen in de zorg. De samenwerking kent breed bestuurlijk draagvlak en is gericht op een lerende aanpak waarin praktijk, beleid en kennis samenkomen.
Het lopende onderzoeksproject richt zich op betere inrichting van acute en niet-acute zorgketens. De resultaten vormden de basis voor een vervolgaanvraag binnen het actieprogramma Grip op Onbegrip, met middelen voor 2026–2027 en perspectief op structurele financiering vanaf 2027 vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid. GGD Fryslân is penvoerder en coördineert de inhoud. Naast inhoudelijke doelen wordt gewerkt aan stevige governance, ondersteund door een samenwerkingsovereenkomst tussen netwerkpartners.

Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

De aangekondigde Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) ondersteunt de ambitie om mensen met onbegrepen gedrag sneller passende hulp te bieden. Door het versterken van het meldpunt zorgwekkend gedrag en het verbeteren van gegevensdeling tussen ketenpartners ontstaat beter zicht op waar problematiek speelt en hoe daarop kan worden ingegrepen. Zodra meer duidelijkheid ontstaat over het tijdpad van de wet, bereiden GGD Fryslân en gemeenten zich gezamenlijk voor op de veranderingen die dit met zich meebrengt.

Wet verplichte GGZ

De landelijke wetgeving rond verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is in ontwikkeling en zal gevolgen hebben voor gemeenten en de rol van de GGD. Het wetsvoorstel, dat begin 2026 wordt ingediend, breidt taken uit en wijzigt bestaande verantwoordelijkheden, waaronder een aanvullende gemeentelijke taak bij verkennend onderzoek in het kader van de Wet zorg en dwang (Wzd), het vervallen van de hoorplicht van de burgemeester en een nieuwe verplichting om naasten te informeren. Op dit moment zijn we in afwachting van de uitvoeringstoets die inzicht moet geven in de praktische en financiële consequenties van deze wetswijzigingen. Gezien de uitbreiding van taken is aanvullende financiering van het Rijk naar gemeenten noodzakelijk om deze verantwoordelijkheden zorgvuldig te kunnen uitvoeren.

IZB en pandemische paraatheid

De bezuinigingen op pandemische paraatheid zoals genoemd in het hoofdlijnenakkoord zijn deels teruggedraaid, maar de financiering blijft ontoereikend en niet structureel. Er is tijdelijk budget beschikbaar tot en met 2028, in afwachting van besluitvorming over weerbare zorg, waaronder pandemische paraatheid. Dit betekent dat GGD'en hun personele capaciteit niet duurzaam kunnen uitbreiden. De bezuiniging heeft ook gevolgen voor cruciale onderdelen zoals informatievoorziening. Het gezamenlijke programma van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en GGD GHOR Nederland stopt in de huidige vorm. GGD GHOR Nederland werkt zelfstandig verder aan vervanging van het informatiesysteem voor infectieziektebestrijding, maar zonder functionaliteiten gericht op pandemische paraatheid. Voor een grootschalige opschaling van A-infectieziekten, zoals bij een pandemie, hebben GGD'en afspraken gemaakt met de Landelijke Functionaliteit opgeschaalde Infectieziektebestrijding (LFI), onderdeel van het RIVM. Tijdens een pandemie zal de LFI sturing geven aan GGD'en waar het gaat om de uitvoering van opgeschaalde infectieziektebestrijding. De implementatiefase van de LFI wordt afgerond in 2026, waarbij alle processen zijn ingericht en geborgd binnen de GGD. De impact van de landelijke implementatie van de LFI op de inzet van GGD Fryslân na 2026 is nog niet volledig te overzien en vraagt om blijvende flexibiliteit in voorbereiding en capaciteit.

Vaccinatievoorziening

Het ministerie van VWS is voornemens om in het najaar een nieuwe opdracht te verstrekken aan het RIVM om de vaccinatiezorg voor volwassenen te versterken, en start met een verkenningsfase. In deze fase worden gesprekken gevoerd met verschillende stakeholders, waaronder GGD'en, GGD GHOR Nederland, huisartsen, apothekers en hun belangenbehartigers. GGD Fryslân zal aansluiten op deze ontwikkeling.

Forensische geneeskunde landelijk

De forensische geneeskunde is een publieke taak op het snijvlak van strafrecht, volksgezondheid en veiligheid. De personele bezetting van forensisch artsen staat landelijk onder druk door aanhoudende arbeidsmarktkrapte. De situatie zal naar verwachting verder verslechteren als de medische arrestantenzorg bij GGD'en wegvalt en daarmee de aantrekkelijkheid van het vak afneemt. In Noord-Nederland is in 2025 gestart met regionale samenwerking (3Noord) als antwoord op deze krapte. Deze beweging zet zich nu voort in landelijke samenwerking.

De DPG-raad heeft in juni 2025 besloten tot de ontwikkeling van een landelijke publieke organisatie die vanaf 2027 zorgt voor landelijke dekking, uniforme kwaliteit van dienstverlening en duurzame inzetbaarheid van forensisch artsen. GGD'en werken toe naar één landelijk werkgeverschap en centrale sturing op continuïteit en kwaliteit van de forensische dienstverlening, met uitvoering vanuit regionale expertisecentra. Dit vraagt in de komende jaren om investeringen in de organisatie van het landelijke stelsel, governance en bedrijfsvoering, met als doel een toekomstbestendige en financieel houdbare structuur. Tot de landelijke inrichting is gerealiseerd, worden lokaal of regionaal geen besluiten genomen die deze koers doorkruisen.

I-strategie

Onze iStrategie onderstreept het belang van digitalisering, datagedreven werken, informatiebeveiliging en samenwerking als fundament voor een toekomstgerichte publieke gezondheidszorg. In een context van toenemende maatschappelijke opgaven, krapte op de arbeidsmarkt en druk op financiële middelen, is het noodzakelijk om onze informatiemanagementstructuur te versterken. Door in te zetten op datagedreven werken en digitalisering kan data benut worden voor beleidsontwikkeling en besluitvorming. GGD Fryslân kan hierdoor sneller, efficiënter en gerichter opereren, met behoud van kwaliteit en toegankelijkheid.
De inzet van technologieën draagt bij aan het verlichten van de werkdruk en het vergroten van de effectiviteit en efficiëntie van de digitale dienstverlening. Voorbeelden hiervan zijn AI, kennisbanken en chatbots bij het klantcontactcentrum, digitale toegang tot Mijn Kinddossier en voorbereiding van JGZ-contactmomenten. Dit zorgt voor een betere digitale dienstverlening richting de klant.

Dit betekent dat digitalisering niet langer een ondersteunende functie heeft, maar een strategische randvoorwaarde is. Door te investeren in een robuuste data-infrastructuur en een digitaal fitte organisatie, kan GGD Fryslân beter inspelen op toekomstige gezondheidsvraagstukken en maatschappelijke veranderingen. De iStrategie biedt daarmee een kader voor duurzame besluitvorming, waarbij elke digitale investering wordt onderbouwd.

Uitkomst uit de Bestuurlijke opdracht

GGD Fryslân staat voor complexe opgaven op het gebied van preventie en jeugdgezondheidszorg, terwijl er een structureel begrotingstekort van € 925.000,- is. Dit tekort komt onder andere door stijgende kosten voor personeel en huisvesting.
In juni 2025 besloot de Bestuurscommissie Gezondheid de huidige inzet op preventie en jeugdgezondheidszorg te handhaven. De commissie is overtuigd van het effect dat deze taken bijdragen aan het voorkomen van zwaardere zorg en hogere maatschappelijke kosten. Hierbij is afgesproken dat de gemeentelijke bijdrage wordt aangevuld in plaats van dat er in kerntaken wordt gesneden. Met dit besluit bevestigt de bestuurscommissie het vertrouwen in de maatschappelijke waarde van onze preventieve taken en de rol van GGD Fryslân als stabiele uitvoeringspartner.

GGD Fryslân vangt een deel van de financiële opgave intern op door efficiencymaatregelen en taakherschikking. Ook op het gebied van huisvesting besparen we gefaseerd door locaties doelmatiger te gebruiken en waar mogelijk synergie te creëren met andere publieke partners, zoals de brandweer. De nabijheid van consultatiebureaus voor inwoners blijft het uitgangspunt. Het resterende tekort wordt gedekt door een aanvullende gemeentelijke bijdrage van circa € 525.000,- verdeeld over de Friese gemeenten. Zo blijft de continuïteit van de publieke gezondheidszorg gewaarborgd in Fryslân.

3. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer

Strategisch huisvestingsprogramma

Brandweer Fryslân is gestart met de ontwikkeling van een strategisch huisvestingsprogramma dat voortborduurt op de huidige bouwagenda. Parallel aan de uitvoering van deze agenda zijn nieuwe huisvestingsvraagstukken ontstaan bij kazernes. Deze houden verband met o.a. ontwikkelingen vanuit de visie op brandweerzorg, weerbaarheid, de energietransitie, nieuw materieel maar ook ruimtelijke ontwikkelingen op of rond onze posten. Dit onderstreept een behoefte en urgentie voor het toevoegen van een strategisch kader die van toepassing is op alle 66 kazernes. Dit kader helpt om keuzes te maken voor toekomstbestendige, functionele en betaalbare huisvesting. Zo ontstaat een huisvestingsstrategie die wendbaar en toekomstgericht is en inspeelt op nieuwe uitdagingen en kansen. Bij de totstandkoming van het programma betrekt Brandweer Fryslân naast de interne organisatie ook actief het bestuur en de ambtelijke organisatie van alle 18 gemeenten. Het bestuur wordt hierbij mede betrokken in de vorm van een bestuurlijke stuurgroep. Daarbij wordt gezorgd voor een goede aansluiting bij het dekkingsplan voor kwalitatieve brandweerzorg. Voor de lopende bouwprojecten uit de huidige bouwagenda wordt intensief samengewerkt met de betrokken gemeenten aan de verwerving van nieuwe bouwlocaties en het doorlopen van omgevingswetprocedures. Bij de uitvoering van de bouw leidt dit soms tot vertraging. Zie hiervoor ook de toelichting in het hoofdstuk financiën.

Omgevingswet (bestuurlijke afspraak uren monitoren)

Met de komst van de omgevingswet heeft Brandweer Fryslân met het bestuur afgesproken dat de eerste twee jaar na inwerkingtreding de kosten worden bevroren. Op basis van deze afspraken heeft Brandweer Fryslân een analyse uitgevoerd op de uitvoering van uren in het kader van de taken Omgevingswet. Hierin zijn de basistaken, uren en begroting van Module 1 (toetsing brandveiligheid) en Module 2 (toezicht brandveiligheid) geanalyseerd.

Uit de analyse blijkt in het kader van de basistaken geen toename van aanvragen en uren, tegelijk wordt wél een verschil gezien tussen de begroting en de daadwerkelijk bestede uren in het kader van de beide modules. Daarom wordt samen met gemeentelijke afdelingen Vergunningverlening, toezicht en handhaving gewerkt aan een nieuwe financierings-systematiek, ingaand vanaf 1 januari 2027. Deze geldt alleen voor de plustaken (modules 1 en 2) en zal leiden tot meerkosten, verspreid over 14 deelnemende gemeenten. Brandweer Fryslân maakt maatwerkafspraken met de individuele gemeenten.

PFAS en schuimtransitie

Er is landelijk veel aandacht voor PFAS in het algemeen en in blusschuim in het bijzonder. Bij bepaalde typen branden, bijvoorbeeld met chemische stoffen, is blusschuim een effectief blusmiddel. Tegelijkertijd kunnen er in het blusschuim PFAS-varianten voorkomen. Vanwege de grote negatieve impact op milieu en gezondheid is een deel van deze varianten inmiddels verboden. Brandweer Fryslân heeft op een vijftal kazernelocaties en een voormalige brand-weerlocatie onderzoek gedaan naar het PFAS-gehalte in de bodem. Uit het onderzoek komt naar voren dat op een aantal van deze locaties een lichte verhoging van PFAS-gehaltes is waargenomen. Deze waarden zijn niet verontrustend. De betrokken gemeenten zijn daarover inmiddels geïnformeerd en waar nodig vindt overleg en afstemming plaats voor verdere aanpak. Brandweer Fryslân werkt op dit dossier nauw samen met andere overheden (provincie Fryslân, Wetterskip).
De brandweer maakt(e) gebruik van twee soorten schuim, het zogenoemde A en B schuim. De PFAS-houdende schuimsoorten (B) zijn door Brandweer Fryslân inmiddels uitgefaseerd en worden niet meer gebruikt.

Daarnaast blijkt uit onderzoek dat ook in PFAS-vrije schuimvarianten (A) chemische verbindingen voorkomen. Naar verwachting worden deze op korte termijn eveneens verboden. Er worden voorbereidingen getroffen om schuim als primair blusmiddel zoveel mogelijk uit te bannen en alleen nog voor zeer specifieke situaties beschikbaar te hebben. Met deze aanpak loopt Brandweer Fryslân voorop in de verduurzaming van het brandweerwerk en zorgen we dat duurzaamheid een structurele overweging is bij belangrijke keuzes. Concreet betekent dit dat voor een 35-tal voertuigen een ombouwoperatie wordt voorbereid. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet bekend.

Veerkracht, mentale gezondheid en PTSS-regeling

Net als andere geüniformeerde beroepen is de brandweer een sector waarin medewerkers kunnen worden blootgesteld aan heftige gebeurtenissen. Nazorg, bijvoorbeeld via collegiale hulpverlening na een heftig incident, is onderdeel van onze reguliere bedrijfsvoering. Ook landelijk is er veel aandacht voor dit onderwerp. De landelijke regeling PTSS is daarbij een belangrijk voorbeeld, omdat het zowel de individuele hulpvraag erkent als de verantwoordelijkheid van de werkgever borgt. Brandweer Fryslân bood dergelijke hulp al langere tijd uit eigen initiatief. Brandweer Fryslân volgt de (financiële) effecten van de regeling nauwlettend en zal het bestuur informeren bij nieuwe trends.

Ook wetenschappelijk onderzoek naar mentale gezondheid (binnen geüniformeerde beroepen) krijgt steeds meer vorm. Daarbij groeit het besef dat de directe omgeving van medewerkers, zoals collega's, gezin, familie en vrienden, een grote rol speelt in het herstel. De heftigheid van een incident is niet te voorspellen, maar de mate van veerkracht vooraf en steun van directe omgeving achteraf maken een groot verschil in hoe iemand herstelt. Daarom is het belangrijk om collega's en hun omgeving vóór een incident beter toe te rusten, in plaats van alleen nazorg achteraf te bieden. Dit bevordert een gezonder herstel.

Brandweer Fryslân is begonnen met het verder verbeteren van processen rond mentale veerkracht en wil hier de komende jaren nog meer op inzetten. Er wordt gewerkt aan verdere acceptatie van mentale gezondheid (voorzorg). Dit betekent dat meer hulpvragen gaan ontstaan, evenals preventieve voorlichting en andere initiatieven om de duurzame inzetbaarheid van brandweerpersoneel verder te vergroten. Brandweer Fryslân zet in op structurele formatie voor mentale gezondheid. Hoe we dit gaan financieren is op dit moment nog niet bekend. Wel is bekend dat er landelijk geld vrij is gekomen en er verdere lobby is voor meer financiële borging van dit belangrijke onderwerp.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed thema, dat ons raakt op verschillende manieren. Bij de nieuwbouw van de kazernes is 'nul op de meter' het uitgangspunt. Daarnaast maakt Brandweer Fryslân stappen in het elektrificeren van ons wagenpark. Zo heeft Brandweer Fryslân in 3Noord-verband elektrische en hybride dienstauto's aangekocht. Met de activiteiten op het PFAS-dossier probeert Brandweer Fryslân zo milieuvriendelijk mogelijk te werken. Een aantal onderwerpen vraagt nog om aandacht, zoals de verduurzaming van bestaande kazernes. Ook is een verdere analyse van het energieverbruik nodig om proactief te kunnen handelen. Duurzaamheid is voor Brandweer Fryslân niet alleen een keuze vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar ook een noodzakelijke strategische investering. Het vergt financiële investeringen, maar levert juist ook rendement op.

Landelijke ontwikkelingen

Brandweer Fryslân werkt op landelijk niveau vanuit de Raad van Commandanten en Directeuren samen met alle veiligheidsregio's aan drie grote strategische thema's, 'de Grote Werken'. De regio neemt daarbij deel aan landelijke overleggen om de belangen van Fryslân te behartigen en landelijke kaders te vertalen naar uitvoerbare oplossingen.

1. Toekomstbestendige brandweerzorg

Het landelijke programma toekomstbestendige brandweerzorg gaat over repressieve brandweerzorg en brandveiligheid. Er zijn majeure onderwerpen waarop dit programma antwoord moet geven en die gevolgen kunnen hebben voor de brandweerzorg, ook in Fryslân.
Zo moet er duidelijkheid komen over bijvoorbeeld de minimale repressieve slagkracht van een brandweereenheid die voor alle regio's geldt. Daarnaast gaat het ook over doctrines; wat de 25 veiligheidsregio's afspreken over de uitvoering van kerntaken (zoals brandbestrijding). Dit vraagt enerzijds om wellicht lokale autonomie in te leveren, maar ook inzet in het land om dit programma tot een succes te maken. Dit gaat ook invloed hebben op de organisatie van de brandweerzorg in Fryslân, de mate waarin is nader te bepalen. Brandweer Fryslân verkent verschillende scenario's en bereidt zich voor op mogelijke veranderingen die uit dit programma voortkomen.

2. Onderwijs onderweg

Landelijk wordt onderzocht of opleidingen, zoals die van de manschappen, kunnen worden opgesplitst in onderdelen die meer aansluiten op regionale behoeftes. Het doel is dat professionals onderwijs krijgen dat meer flexibel, actueel en toepasbaar is in hun werk. Op langere termijn kan deze beweging merkbaar worden in de organisatie van het brandweerwerk. Tevens heeft het dan invloed op de wijze waarop opleidingen worden uitgevoerd. Dit vraagt daaropvolgend om een vormwijziging van de opleidingen vanuit onze primaire opleider, Brandweeropleiding Noord Holding BV.

3. Goed werkgeverschap

Brandweer Fryslân wil een aantrekkelijke werkgever blijven (voor beroepsmedewerkers en vrijwilligers) en volgt daarom de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt nauwlettend. Het binden, boeien en behouden van goede mensen vraagt om gerichte actie, helemaal in een tijd waarin mensen kritischer worden op hun vrijetijdsbesteding (en dus bijvoorbeeld de vraag of mensen nog bij de vrijwillige brandweer gaan). Zie het hoofdstuk overkoepelende ontwikkelingen voor verdere toelichting. Brandweer Fryslân zet zich hierom de komende jaren in op het doorontwikkelen van het werkgeversmerk 'Brandweer'. Onderdeel hiervan is het inzetten van passende middelen die het werkgeversmerk versterken. De keuzes die daarbij gemaakt worden, beïnvloeden hoe aantrekkelijk de brandweer zich op de arbeidsmarkt kan positioneren. Welke verdere impact dit zal hebben, is op dit moment nog niet volledig te voorspellen. Wel is duidelijk dat de stappen die worden gezet, bepalend zijn voor de kracht van de organisatie in de toekomst.

4. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Landelijke agenda Crisisbeheersing 2024-2029

De Landelijke Agenda Crisisbeheersing geeft richting aan de inhoudelijke ambities en prioriteiten op het terrein van crisisbeheersing van het Rijk, de veiligheidsregio's en andere betrokken partijen.

In de agenda zijn de ambities geformuleerd langs drie pijlers:

1. *Versterken voorbereiding en paraatheid.*
2. *Versterken van een weerbare samenleving.*
3. *Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit.*

Binnen het stelsel van crisisbeheersing dient de LAC als regie instrument voor de minister van J&V om richting te geven aan de landelijke inspanningen.

Van de besturen van Veiligheidsregio's wordt verwacht dat zij de agenda vertalen naar hun eigen regionale context.
Voor de uitvoering van de ambities uit de LAC hebben de Veiligheidsregio's financiële middelen ontvangen van het Rijk via de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR); op deze middelen wordt nu 10% gekort. De impact hiervan nemen wij mee bij het nieuwe beleidsplan VRF 2027-2030.

De hierna genoemde ontwikkelingen sluiten aan op de rijksbrede ambities in de Landelijke Agenda Crisisbeheersing.

Friese Samenwerkingsagenda weerbaarheid

De Bestuurscommissie Veiligheid heeft opdracht gegeven om eind 2025 met een voorstel te komen hoe we in Fryslân invulling gaan geven aan het versterken van een weerbare samenleving (overheid, bedrijven en burgers). Dit geldt niet alleen bij hybride aanvallen of een militair conflict maar ook bij andere crises of rampen, zoals grootschalige overstromingen, een pandemie of langdurige uitval van vitale processen.

In de Friese samenwerkingsagenda staan drie strategische lijnen centraal:

1. *Versterking eigen continuïteit*
   Zodat organisaties (gemeenten en VRF) hun cruciale functies onder alle omstandigheden kunnen blijven uitvoeren.

2. *Coördinatie- en noodsteunpunten*
   Dit betreft de regionale uitwerking van de landelijke pilot voor een netwerk aan noodsteunpunten en coördinatiepunten.

3. *Versterken weerbare samenleving*
   Waar inwoners risicobewust, zelf- en samen redzaam zijn, en indien nodig ondersteuning ontvangen.

De uitvoering is gepland in 2025 en 2026.. Na afronding van de pilotfase in 2027 worden definitieve afspraken gemaakt over het ambitieniveau van de noodsteunpunten en de financiële verdeelsleutel binnen de BDUR Cruciale vraag is of de ambities en taken uit de LAC voor het versterken van de weerbare samenleving in balans zijn met de toekomstige financiële middelen die het Rijk beschikbaar stelt. Dit is onderwerp van gesprek tussen Rijk en Veiligheidsregio's.

5. Financiën

Financiële uitgangspunten kaderbrief

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader hebben we vastgesteld in de kaderbrief 2026-2029. Dit kader werkt door in de begroting 2026 en in de daarin opgenomen meerjaren-raming. De totale gemeentelijke bijdrage, zoals vastgesteld in de begroting 2026, is als volgt::

Huidig financieel kader (*€ 1.000)	2027	2028	2029	2030*
Meerjarig beeld (vastgestelde begroting 2026)	**95.071**	**98.726**	**102.461**	**106.782**

** Bijdrage 2030 is niet opgenomen in de begroting 2026, maar is bepaald volgens dezelfde uitgangspunten.*

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2027-2030	2027	2028	2029	2030
Gemeentelijke bijdrage	**95.071**	**98.726**	**102.461**	**106.782**
Beleidsontwikkelingen				
Mutatie achterstanden investeringsplanning	-300	26	188	-434
Bestuurlijke opdracht GGD	594	579	529	529
OKO-monitor	20	20	20	20
Continuïteit brandweerorganisatie	100	100	100	*100*
Totaal beleidsontwikkelingen	*414*	*725*	*837*	*215*
Autonome ontwikkelingen				
Loonontwikkelingen	-1.368	-1.176	-380	-480
Ontwikkeling materiële kosten	233	181	126	*69*
Rijksvaccinatieprogramma				17
Totaal autonome ontwikkelingen	*-1.135*	*-995*	*-254*	*-394*
Totaal effecten	*-721*	*-270*	*583*	*-179*
Procentuele ontwikkeling	*-0,8%*	*-0,3%*	*0,6%*	*-0,2%*
Gemeentelijke bijdrage	**94.350**	**98.456**	**103.044**	**106.603**

Toelichting mutaties kader

Incidentele vrijval kapitaallasten brandweer

De afgelopen jaren was sprake van een voordelig resultaat dat grotendeels is ontstaan door een vrijval van kapitaallasten. Deze vrijval kwam voort uit een achterstand in de investeringsplanning ten opzichte van het budget. Deze achterstand wordt de komende jaren ingelopen. Met ingang van 2026 zijn de financiële effecten van de achterstanden verwerkt in het kader.

Conform de bestuurlijke afspraak is in deze kaderbrief een nieuwe inschatting gemaakt van de financiële effecten. U ziet dit terugkomen in de regel 'mutatie achterstanden investeringsplanning'.

Bestuurlijke opdracht GGD

In deze kaderbrief zijn de uitkomsten van de bestuurlijke opdracht GGD verwerkt. Zoals in hoofdstuk 2 is toegelicht wordt het resterende tekort gedekt door een aanvullende bijdrage van € 529.000. Dit tekort heeft voor € 429.000 betrekking op de functiewaardering van de jeugdverpleegkundigen en doktersassistenten en voor € 100.000 op huisvesting. Het totale tekort voor huisvesting is €175.000. Er is afgesproken om daarop gefaseerd een besparing te realiseren. In 2027 is de besparing € 10.000, in 2028 € 25.000, en in 2029 € 75.000.

OKO-monitor

In de vergadering van 20 november 2024 heeft de bestuurscommissie gezondheid ingestemd met het voorstel voor OKO monitoring. De jeugdmonitor en schoolmonitor in het basispakket van de GGD wordt daarmee uitgebreid met een OKO-module voor alle scholen. De planning van de monitoren wordt aangepast aan het 2-jaarlijks monitoren binnen de OKO Trimbos voorwaarden. De kosten hiervoor worden jaarlijks toegevoegd aan de GGD begroting.

Continuïteit brandweerorganisatie

De repressieve inzet van de brandweer is door de minister van Justitie en Veiligheid aangemerkt als vitaal proces. De eisen die aan dit proces zijn gesteld, zijn op dit moment nog niet door de minister kenbaar gemaakt. Brandweer Fryslân is momenteel onvoldoende toegerust op langdurige verstoringen die horen bij de risico's van het huidige tijdsbeeld.
Brandweer Fryslân verwacht dat er forse investeringen noodzakelijk zijn om voldoende weerbaar te zijn om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Om inzicht te krijgen in de financiële consequenties is nader onderzoek vereist. Daarnaast gaat er gewerkt worden aan een continuïteitsplan voor alle (brandweer)regio's. Dit zal wellicht leiden tot een normstelling waaraan Brandweer Fryslân moet voldoen.

Vooruitlopend op de verdere uitwerking van dit landelijke continuïteitsplan en het verdere onderzoek, willen wij een aantal gerichte maatregelen treffen om de grootste kwetsbaarheden op de lossen. Wij hebben hiervoor een uitbreiding opgenomen in het kader van € 100.000.

Ontwikkeling Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (Bdur)

De Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (Bdur) betreft een specifieke uitkering die VRF jaarlijks ontvangt van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De afgelopen jaren is er veel discussie geweest over de Bdur. Zo zijn er extra middelen verkregen om de crisisorganisatie duurzaam te versterken. Ook hebben er voordelige loon prijscompensaties plaatsgevonden. Daar staat tegenover dat er een generieke korting is doorgevoerd van 10% vanaf 2026.
De loonprijscompensatie over de jaren 2024 en 2025 was fors en heft de korting grotendeels op. Het effect op de gemeentelijke bijdrage is daarom zeer beperkt. De loonprijscompensatie heeft geen vaste basis en varieerde de afgelopen jaren van nihil tot € 600K. Het ontvangen van loonprijscompensatie is dus onzeker. Daarom wordt bij het opstellen van het financieel kader hier geen rekening mee gehouden.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling loonkosten

De huidige cao loopt tot 1 augustus 2025. De onderhandelingen voor een nieuwe cao zijn gestart, maar de inzet van de werkgevers en de vakbonden ligt nog ver uit elkaar.
Daarom moeten wij nu een inschatting maken van de indexatie van de loonkosten die potentieel met terugwerkende kracht wordt uitgevoerd in 2025. Deze inschatting werkt uiteraard door in de daaropvolgende jaren van het financieel kader. Voor 2025 handhaven wij onze initiële inschatting zoals opgenomen in de begroting van 2026.

In de financiële verordening hebben wij opgenomen dat wij voor de verwachte loonontwikkeling voorlopig uitgaan van de loonvoet sector overheid. We hanteren hierbij de meest recente cijfers die door het CPB zijn gepresenteerd. Dit betreft de verkenning van het CPB van de middellangetermijn tot en met 2030 bij de concept-Macro Economische Verkenning 2026 (MEV 2026). Daarin staat als loonvoet sector overheid voor 2026 een ontwikkeling van 2,8%. Voor de jaren daarna gelden de volgende indexaties: 3,5% voor 2027, 4,3% voor 2028, 5,1% voor 2029 en 3,8% voor 2030. De percentages zijn daarmee iets lager dan de voorgaande begroting, waardoor er een bijstelling plaatsvindt van deze autonome ontwikkeling.

Conform de financiële verordening zal er een verrekening met gemeenten plaatsvinden op basis van de definitieve cao.

Indexering materiële kosten

De materiële kosten in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân worden op dezelfde wijze geïndexeerd als de indexatie zoals opgenomen in het gemeentefonds. Het gemeentefonds is nog niet bekend bij het opstellen van deze kaderbrief. Daarom moeten we bij de opstelling van het financiële kader een inschatting maken. Voor de materiële kosten hebben wij afgesproken deze op basis van de consumentenprijsindex (CPI) te indexeren. Wij hanteren, net als voor de loonkosten, de gepresenteerde cijfers in de verkenning van het CPB van de middellangetermijn tot en met 2030 bij de concept-Macro Economische Verkenning 2026.

De opgenomen consumentprijsindex voor 2026 is 2,6%. Voor de jaren daarna gelden de volgende percentages: 2,5% voor 2027 en 2,1% voor de jaren 2028, 2029 en 2030.

Ontwikkeling rentekosten

De rentebegroting is gebaseerd op de financieringsbehoefte uit het vastgestelde meerjareninvesteringsplan (MIP). Daarbij hebben we een inschatting gemaakt van de geldende marktrente: 3,5%. Het werkelijke financieringsresultaat verrekenen we na afloop van het jaar, zoals in de financiële verordening is afgesproken.

Rijksvaccinatieprogramma

In de septembercirculaire 2025 zijn middelen toegevoegd aan het gemeentefonds in verband met wijzigingen in het vaccinatieschema voor het Rijksvaccinatieprogramma. Het betreft eenmalige middelen voor de periode 2025 tot en met 2029 en structurele middelen vanaf 2030.

Op basis van bestuurlijke afspraken worden middelen in het gemeentefonds bestemd voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma doorgestort naar de GGD. Gelet op het eenmalige karakter zal de GGD een factuur sturen voor de eenmalige middelen. De structurele middelen vanaf 2030 zijn verwerkt in de kaderbrief 2027-2030.

Risico's en onzekerheden in het kader

Veiligheidsregio Fryslân streeft naar een zo accuraat mogelijke schatting van het financiële kader en daarmee van de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage. Tegelijkertijd zijn er risico's en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het meerjarig perspectief.

Landelijke ontwikkelingen en beleidsdoorwerking
Veranderend overheidsbeleid kan leiden tot financiële onzekerheden. In oktober zijn de verkiezingen gehouden en is de vorming van een nieuw kabinet gestart. Daarmee breekt een nieuwe beleidsperiode aan, waarvan richting en financiële gevolgen nog niet volledig duidelijk zijn. De landelijke politiek kent bovendien een steeds kortere beleidscyclus, waardoor accenten in prioriteiten en bekostiging sneller kunnen verschuiven.

Deze landelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot taakuitbreiding of verschuiving van verantwoordelijkheden. De afgelopen periode is gebleken dat dergelijke trajecten vaak incidenteel gefinancierd worden, terwijl de opgaven structureel van aard zijn. Bij beperkte middelen blijven stabiliteit in uitvoering en financiële continuïteit van groot belang. VRF volgt het overheidsbeleid nauwgezet en signaleert tijdig financiële risico's om deze waar mogelijk te beheersen.

Autonome ontwikkelingen
Ook autonome ontwikkelingen kunnen financiële risico's opleveren. Bij hoge inflatie bestaat het risico dat de indexatie van onze budgetten – zoals vastgelegd in de financiële verordening – ontoereikend is. Dit kan investeringen in huisvesting, materieel, personeel en IT onder druk zetten en op termijn invloed hebben op de continuïteit van onze dienstverlening.

Risico's nieuwbouwprojecten
Met name bij de Brandweer kent de VRF een grote vastgoedportefeuille met een omvangrijke bouwagenda voor nieuwbouw en verbouw van kazernes. De voortgang wordt beïnvloed door gemeentelijke planprocedures, netcongestie en de beschikbaarheid van aannemers. In de praktijk blijven investeringen achter op de planning, wat tijdelijk financiële voordelen oplevert, maar op termijn leidt tot hogere kosten door stijgende bouwprijzen. Dit vraagt om strakke sturing op fasering en realisatie en om nauwe samenwerking met de gemeenten.

Cyberdreigingen
Onze organisatie is in hoge mate afhankelijk van betrouwbare informatievoorziening. De dreigingen van cybercriminaliteit en statelijke actoren nemen toe. VRF werkt daarom volgens het ambitieniveau "Aantoonbaar weerbaar" en investeert blijvend in digitale beveiliging, bewustwording en naleving van landelijke normen zoals de BIO en NEN. Periodieke audits en tests borgen dat deze weerbaarheid aantoonbaar op orde blijft.

Wegvallen van maatwerk- en markttaken
VRF voert verschillende taken uit die nauw verbonden zijn met de basistaak, maar niet collectief worden bekostigd, zoals maatwerk binnen de jeugdgezondheidszorg, reizigersvaccinaties en werkzaamheden op grond van de omgevingswet. Deze taken leveren een kleine marge op, die helpt de collectieve kosten te verlagen. Het wegvallen ervan kan zowel incidentele fricties als structurele effecten hebben. We volgen dit nauwgezet binnen de reguliere P&C-cyclus.